

Definicija

esej, književna vrsta po tematici bliska raspravi ili znanstvenom tekstu, po stilskim sredstvima srodna beletristici (Anić, Goldštajn: *Rječnik stranih riječi*, Novi Liber, 1999.)

esej, prozna vrsta bliska raspravi o književnim, znanstvenim ili općim pitanjima (*Rječnik hrvatskoga jezika*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Školska knjiga, 2000.)

esej, kraća prozna vrsta u kojoj se obrađuje različita tematika, bilo iz života ili znanosti, na način koji uključuje razmišljanje i zaključivanje, ali također ima i sposobnost umjetničkog oblikovanja (*Wikipedia*).

Definicija

Definicija Aldousa Huxley (1894–1963):

“Esej je književna vrsta koja obrađuje gotovo sve o gotovo ničemu, obično o nekoj temi.”

To znači da je tema vrlo uska.

Naziv *esej* dolazi od francuske riječi *essai* (pokušaj, pokus, proba, rasprava).

Prvotno značenje engleske riječi *essay* bilo je ‘pokušaj’ ili ‘namjera’.

Tvorac eseja

Michel de Montaigne (1533.–1592.), pravnik, filozof, političar i esejist

Za života objavio je *Eseje* (Essais I-II, 1580., III, 1588.)

Filozofirati za Montaignea znači sumnjati, nema istine koja nije opovrgnuta, osjetila su varljiva i nepouzdana jednako kao i ljudski um.

Zakoni su po sebi nasilni, ne samo zato što ograničuju slobodu pojedinca, nego zato što ih stvaraju slabi, a upravo se slabi ljudi boje slobode i bližnjih, svoje odgovornosti za vlastito djelovanje.

Utjecao na Shakespeara (1564–1616), Bacona (1561–1626), Molierea (1622–1673) i Prousta (1871–1922).

Dijelovi eseja

Dijelovi eseja:

Naslov

Uvod

Glavni dio eseja (nekoliko cjelina s podnaslovima)

Zaključak

Popis literature

Naslov mora biti jasan i u vezi s esejskom hipotezom.

Uvod mora odgovoriti na pitanja:

- tema eseja,
 - glavni argument eseja,
 - struktura eseja.
-

Dijelovi eseja

Glavni dio eseja mora biti logički i sadržajno podijeljen u nekoliko cjelina. Struktura mora biti logički povezana.

Zaključak i uvod tvore jednu cjelinu. Zaključak izriče ono što je u uvodu najavljeno. Mogu se navesti i otvorena pitanja.

Popis literature mora sadržavati samo one radove koji su eksplicitno citirani u eseju, tj. one radove koji su upotrijebljeni za dokazivanje ili opovrgavanje hipoteze.

Opseg: 3–5 kartica.

Osnovno pravilo

Esej mora biti provjerljiv. Mora se temeljiti na argumentu, tj. dokazu (a ne na nizu mišljenja). Za ono što je uzeto “zdravo za gotovo” ili za ono što je parafrazirano, dokaz se mora naći u navedenoj literaturi.

Mišljenja se ne smiju temeljiti na osjećajima

- Ne sviđa mi se profesorovo predavanje.
 - Ispravljač u jednofaznom mosnom spoju je lošiji od ispravljača u trofaznom spoju.
-

Ostalo važno

U eseju se argumentirano iznosi vlastito mišljenje.

Prepisivanje bez navođenja izvora je plagijat.

U eseju misli se iskazuju hrvatskim, a ne matematičkim jezikom. Samo izuzetno može se navesti neka završna formula.

Esej se piše bezlično.

Kriteriji ocjenjivanja eseja

Kriteriji ocjenjivanja eseja:

- jasnoća i nedvosmislenost odgovora na postavljenu hipotezu
 - logičnost strukture
 - relevantnost primjera za opravdanje hipoteze
 - jasnoća i logičnost zaključka
 - pismenost (pravopis, gramatika), stil
 - urednost
 - predaja u roku.
-

Kriteriji neuspjeha eseja

Kriteriji neuspjeha:

- ne dokazuje postavljenu hipotezu
 - nema strukture
 - ne navode se relevantni primjeri
 - ne navode se radovi drugih autora
 - nije jasno što autor dokazuje
 - prekratak ili predugačak.
-

Kratke upute za pisanje eseja na izabranu temu
prema knjizi B. Berčić: „Filozofija“

1. Koristeći naslove iz knjige, odabrati i pročitati tekst i napisati esej na poticaj iz teksta.
2. Koristite citate. I to bilo koji način citiranja. Najvažnije je navesti izvor citata. Ako ne navedete izvor citata to se naziva - plagijat.
3. Esej se mora temeljiti na ARGUMENTU, a ne na nizu mišljenja i ideja drugih ljudi. Argument ima drukčiju formu od mišljenja. Jednostavno, mišljenje je afirmacija stava. Mišljenje ima slijedeći oblik: *«Ja mislim da je Nietzsche bio vrlo tužan čovjek.»* ili *«Nisu mi se sviđale Platonove ideje.»* To su mišljenja jer se ne temelje na dokazima. Temelje se na vašim osjećajima. Ne ocjenjuje se vaše mišljenje, jer nema kriterija za ocjenjivanje mišljenja - vi imate svoje, kao što ja imam svoje mišljenje i tu se vrtimo u krug. Argument se ocjenjuje i vrednuje. Argument (latin. "osnovna, dokaz") je izjava ili niz izjava koji se koristi za opravdanje ili opovrgavanje neke tvrdnje. Argumenti pre svega služe uveravanju ljudi o istinitosti ili o zabludi jedne teorije i zato su ključno sredstvo u svakoj nauci, kritici, raspravi i dijalogu. Argument ima slijedeći oblik: *»Platonova teorija Oblika je manjkava zbog slijedećih razloga, (i zatim navedete razloge kao dokaz) ili «Nietzscheova afirmacija kršćanstva ima velik broj prednosti», (zatim obrazložite kako su njegove ideje zaslužne zbog određenih razloga).* Dokazi mogu biti tvrdnje drugih autora ili mogu biti vaši osobni stavovi - ne osjećaji. (*Osjećaji nisu nevažni, ali ni oni se ne ocjenjuju.*)
4. Esej mora imati od dvije do četiri stranice, stranice moraju biti natipkane s 1,5 proredom i veličina fonta treba biti 12. (*Ovaj tekst je primjer za znak i prored.*) Eseji su obično, ako su pravilno strukturirani, duži od dvije stranice. Molim vas poštujte ova ograničenja.
5. Esej se treba predati do dogovorenog datuma.

Gimnazija „Meša Selimović“ Tuzla
Esej iz filozofije: Tema:

Ime i prezime učenika/ autora eseja